

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvemši ponedeljke in dneve po praznicah, ter velja po pošti prejemana za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za en mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poštnina iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gld. 50 kr., po pošti prejemana za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje do četiristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat in 4 kr. še se tri- ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 25—26 poleg gledališča v „zvezdi“. Opravištvu, na katero naj se blagovoltjo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Ruska žurnalistika in vstaja južnih Slovanov.

Iz Peterburga 28. apr. [Izv. dop.]

II.

Do zdaj sem govoril samo o večjih vsakdanjih listih. Je pa še tudi mnogo časnikov, kateri izhajajo vsak teden samo jedenkrat, kateri se ne pečajo tako mnogo s politikom, kakor omenjeni višje veliki listi. Tudi mi jih je le malo znanih, mej temi posebno „Grazhdanin“, organ konservativni in Slovanom jako prijazen. Ta list je prinesel pred nekoliko dnevi članek „Sojuznaja politika“, v katerem neusmiljeno biča vse državnike sploh, tudi Ruskim tople pripoveduje, posebno se pa spravi na Avstrijo in Germanijo. Ta članek se je našej gospej cenzuri pokazal preostrega, recte preodkrit in hajdi, prepovedan je list za jed en mesec, za vsem ne sme izhajati ta čas. Pa nij toliko škode, kakor bi bila pri vas v tem slučaju, kder bi zanimivi le članek konfisciral se in dotični list zadušil. Tukaj je spis, tako ostri, neprerivno razširja, in kolikor sem slišal, je uže v drugem izdanji, to se ve, da se bode s tem redakcija le popravila, pa ne ubožala. Proti „Grazhdaninu“ more postaviti se „Molvá“ (rumor) načevša izhajati o novem letu, list nenavadno resnega, svobodnega in sploh prijetelega tona. Pod zaglavjem „Vmešnjeje obozrenije“ zagovarja mej drugimi novinami i slova nske interese, da je kaj lepo. Če bi vedel, da se je znanjem ruskega jezika vsaj nekaj premenilo, priporočal bi ta list vsem onim Slovincem in sploh Jugoslovanom, kateri bi želeli seznaniti se z ruskim delom in življenjem; pa če sem v kakem obziru pesimist, sem za boga v tem obziru. Malo pohruščati z rusko gramatiko, in delo je končano pri vas. Taka

je bila navada in je menda še zdaj. Ta tednik bi bil za vas kakor nalašč iz sledečih uzrokov: Nij predrag za samostojne ljudi — okolu 12 gl. Gospodje boljši študenti itd., kateri popolnem ruskega ne znajo, mnogo čitati ne ljubijo, tudi ne morejo in ne smejo k večjemu vsak dan 2—3 strani, ako hotè rusovati, eto jim lista! List obsega navadno po dve in polovino pole velike osmerke, mogel bi prebirati se dati tudi tem, kateri čez rusko himno še nijso vspeli. Uredovanje je izvrstno, prejema različne spise, politične, na konci vsacega meseca pregleduje razna literaturna javljenja ruskega uma, a poslednji predel nosi za vsako prošlo nedeljo račun o vsem važnem, doma in na tujem.

Beletristika in učena žurnalistika, to se ve, ne peča se tako silno z vsakdanjimi vprašanji, torej tudi o vstaji ne posvečujejo mnogo prostora. Poslednja stran odstopa se vsakdanjim novicam celega sveta, mej katerimi se nahajajo tudi hercegovinske in turške dogodbe, pa le v podobi računa.

Dosedaj smo govorili samo o stoličnih — Moskovskih in Peterburških listih. Bilo bi za vas morebiti zanimivo, ako bi mogel vsaj toliko točno govoriti o provincijalnih novinah, kolikor sem vam v kratkem povedal o časnikih stoličnih. No te so mi premalo znane, in kar o njih morem povedati, bilo [bi] po tukajšnjem listu „Kalužskija, Gubernskija Vjedomosti“ sledeče:

Provincijalni listi pečajo se posebno le z lokalnimi vprašanji, so najprej administrativnega karakterja; o vnanjej politiki zajemajo največ iz stoličnih časnikov, torej o Slovanih pišejo redko, a kadar to pišejo, govore tako kakor glavni listi, nekateri prijazno in simpatično, drugi ni toplo ni hladno. Posebno o Odeškem novinstvu, je v tem odnošenji

malo pohvalnega slišati — židi, in zopet židi! — Tuja žurnalistika tukaj sme se imenovati ruska ravno toliko, kolikor pri vas vaši „Tagblattarji“ domači. Ona je ruska samo v tem, da živi na ruskih tleh in od ruskih rubljev. Hvala bogu, da te tuje golazni tukaj nij toliko, kolikor je je pri vas pod različnimi imeni in firmami; torej mi je nij treba natanko opisovati, vi tujstvo sami bolj poznate kakor jaz in dobro veste, da če bi je bilo toliko, kolikor je je v Avstriji, smrdelo bi ravno tako po Turkih, kakor na pr. v Beču smrdi: Jabolko ne pade daleč od jablana. Nemeec je Nemeec, jud je jud.

Iz vsega tega pa izprevidite, da je jugoslovanski vstanek uže samo stem slovanskej stvari neizmerno koristil, da je v ruskem národu vzbudil slovanski čut solidarnosti z vami vsemi.

F. M. St.

Jugoslovansko bojišče.

Iz Kostajnice se 5. t. m. brzojavlja: Jurjev dan je srečno prišel. Hud boj se je začel v Kozari, Matajci, Rozari in Risovcu 3. t. m. Turci so z veliko vojsko udarili proti Risovcu; na Rizovskej glavici dočakala jih je četa Ameličeva, pojačena z Vojnovičevo in Davidovičevo. Mej Turci vlada zaradi nenadnega hudega navalava velik strah, ter so začeli bežati. Naša izguba je zavoljo posebno ugodnega položaja relativno neznatna. V Breznej so napali redifi sè oddelom baži-božukov vstaško četo. Po žurnem bojevanji potisnili so vstaši Turke nazaj. Turkov je ostalo 63 mrtvih a vstašev samo 21. Vstaši so zaplenili 42 pušk ostraguš in nekaj municije.

Iz Siska se 6. t. m. brzojavlja: Na drumi pri Dobici je streljala avstrijska straža na ladjico, v katerej so bili trije begunci in

Listek.

Zagreško prebivalstvo.

Zagreb je bil še pred tridesetimi leti tako kajkavski kakor je še denes Podsused. Gaj je začel prvi Kajkavce v Štokavce preustvarjati, in denes je stožer zagreškega prebivalstva ves štokavski. Stari Zagrebčan, vzlasti tisti, ki še rad latinski govori, on še zmirom kajkuje, in bo gotovo kajkoval do svoje smrti. Ko so se v četrdesetih letih prvokrat stranke narodnjakov (tačas Ilircev) in magjaronov pojavile, so magjaroni kajkavski jezik kot pravi „horvazcky“ proglasili, v nasprotji „ilirskemu.“ In v Pešti so se za hrvatske ljudske šole na vladine stroške knjige v kajkavščini tiskala.

Sicer je pa še denes skoro polovica zagrebških Hrvatov kajkavska. Prostejši svet po notranjem mestu še zmirom kajkuje. Predmestja Novaves, Laška ulica, Dolnja Ilica,

Savski most, molče o selih sv. Duh, Črnomerci itd. tu je pa še vse kajkovski, kakor je nekaj bilo. Izobražen človek se lahko privadi tujemu jeziku tujej nošnji i šegi, prosti mož, zlasti kmet, se pa zelo drži tega kaj je. Poštokavčenega je lahko razločiti od pravega Hrvata. Ker navadno pridržji kajkavski akcent, sintakso in frazeologijo.

Naseljenih Slovencev in potomcev v prejšnjih časih pridošlih Slovencev je v Zagrebu precejšnje število, in bilo bi še večje, če se pridošli ne bi uže v nekolikih letih z domačini celo amalgamovali. Pridošli Slovenec privadi se uže v prvih treh, četrh mesecih hrvatske kajkavščine. Pa kakor se poštokavčeni Hrvat od pravega Hrvata razločuje, razločuje se tudi pohrvateni Slovenec od domačega Kajkavca. Slovenskega akcenta ne more premagati. Na Hrvatsko seleči se Slovenci, so navadno prosti ljudje. Najraje se vdinjajo za hlapce h konjem. Za voznika težkih tovornih

voz je Slovenec kakor ustvarjen. Kolikorkoli je tukaj voznikov težkega tovora so sami Slovenci. Jeden tukajšnjih velikih voznikov ima čez sto težkih voz, pa same Slovence za hlapce. Zagrebški postreščeki so tudi sami Slovenci. Tudi slovenske dekleta prihajajo rade v Zagreb. Kot služkinje so zavoljo svoje delalnosti, ubogljivosti in zvestobe na dobrem glasu, in zagreške gospodinje jih rade v službo jemljejo. Pripeti se pa tudi, da se sem tja katera izpridi. Taki slučajji so pa samo iznimke. Najraje se pa pridošli Slovenec, če ima sredstev, krčmarenja prime. On je „fantič urlaubar“ ona je pa služila na Slovenskem v dobri hiši, ter si počasi „na stran dala“ dobro izbrojenih 200 gld. S tem kapitalom odpreta kje na zagorskej ali savskej cesti krčmo, in navadno dobro vspevata. Kajti naši ljudje grede k našim in to se ve, da naši ljudje radi pijo. Mnogo Slovencev je v Zagrebu tudi uže do velicega bogastva prišlo. Ribenčan

1 Avstrijec. Vsi štiri so bili ubiti. Izposlana komisija konstatirala je čin.

Črnagora, pravijo najnovejša poročila, vendar le res mobilizira. Poslala je tudi senatorja Matanovića v Belgrad, da dogovarja skupno akcijo. Da le v Belgradu ne bi premladi knez zopet cincaril in okleval, kakor se je bati.

Turški vojaki so v Hercegovino zanesli k ugo, kakor poroča „Wiener Tagbl.“ — Torej zavoljo turške zanikernosti in avstrijskega praznega diplomatizovanja utegne najstrašnejša bolezen iz Hercegovine tudi gori k nam prilaziti. Uže zaradi tega bi morala naša država nasproti Turčiji drugo politiko zavzeti.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 8. maja.

Nagodba z Ogersko je taka:

1. Colna in trgovinska zveza se za deset let ponovi, večidel takó, kakor je bila dosedaj; odpovedati se pred devetim letom ne more. 2. Gledé splošnega colnega tarifa so se ministri pogodili a) za nekatere industrijske artikle, posebno za varstvo tkaninske industrije, se nekoliko colnina vzviša; b) pri nekaterih poljskih izdelkih se colnina tudi poviša; c) izvožni col za cunje se obdržuje; d) na kavo, južno sadje, petrolej, vino se višji col naredi. 3. Za užitninski davek se bodo vlade še pogodile takó, da se kmetijskim žganjarijskim podvzetjem ugodnejši uveti dajo. 4. Za skupne zadeve se v glavnem obdržuje dosedanja kvota, le gledé izvažanja cukra, žganja in piva bode se po razmeri kosmatega ali bruto-dohodka poravnavala mej obema državama polovicama. 5. Pravica, ustanoviti svojo banko za narejanje papirnega denarja je Cislejtanija tudi Ogerskej priznala. Za teh deset let pa se enotni bankovci še obdrže, le da bode to skupno bankovsko društvo pod vodstvom dveh ravnopravnih banknih zavodov na Dunaji in v Pešti vladano. Dunajskemu oddelu bode 70 in peštanskemu 30 procentov banknih not na razpolaganje stalo v banknih poslovanjih. Dve bankni direkciji bodo odslej in ustanovila se bode vrhovna kontrola. Tako poročajo dunajski listi.

V ogerskem državnem zboru je bil pa Tisza interpeliran o teh dogovorih in je v daljšem razlaganju Magjarom povedal, da bodo vsled te ponovljene nagodbe Ogrri samo gledé uredbe in vrnitve užitninskega davka za polpet milijon goldinarjev na boljsem. Cela nagodba da je napredek in zboljšanje za Ogersko. Več nijso mogli doseči Magjari, ker jim je stala do mira v vnanjej politiki in

so torej morala v to udati se. Torej vendar so se nemški ustavoverci udali kljubu temu, da so prej obetali ne odnehati.

Nemška nesramnost in veleizdajnost v ustavoverstvu našem se kaže tudi v necem dopisu iz Dunaja v „Münchener Nachrichten“, kateri poroča, da se „simpatije“ do velike pruske Nemčije mej avstrijskimi Nemci čedalje bolj širijo. „Denes se uže nahaja ne le v Gradci, temuč v vsacem malem mestu na Štajerskem podoba nemškega cesarja Vilhelma poleg Bismarkove,“ pravi dopisnik. „Tudi mej češkimi Nemci so jednake misli, samo da se skrivajo. Študentje v Gradci in drugod ignorirajo Avstrijo in izpovedavajo, da je njih jedina domovina le zjedinjena Nemčija.“ Ali ne bodo taki dopisi naših višjih krogov vzbudili?

Vnanje države.

Iz **Belgrada** dohaja čudna nevesela vest. Ristićevo ministerstvo je komaj prevzelo vladu, pa je — če se nedeljskih listov telegram potrdi — zopet uže odstopilo. Zakaj? Najbrž mladenič „knez“ Milan, dosedaj nesreča Srbije, zopet kake muhe lovi in ne ve kaj bi. Kje pa je srbski narod. V vprašanji bodočnosti in eksistence srbstva dečak ne bi imel odločevati. (Najnovejši telegram tukajšnjega uradnega lista priobčuje, da službene „Srbske Novine“ oglašajo imenovanje ministerstva Stevca-Ristić; zatorej je vendar še upanje, da tu spredaj stoječa vest o odstopu ne bi bila istinita. Bog daj.)

Francoska „Republique Française“, glavno glasilo parlamentne večine, zagovarja krepko jugoslovanske upornike in terja, naj se minister vnanjih zadev interpelira ali pač on v orijentalnej politiki zastopa voljo francoskega naroda, ki je bil zmirom (?) na strani raje.

Prusaški **Nemec** je, kakor smo to uže večkrat dokazali, in kakor mi Slovenci vedno čutimo pri svojih nemškutarjih, povsodi nesramen, usiljiv in predrzen kakor muha. Tako je bil tudi znani nemški učenjak profesor Mommsen. Ta je stoloval v Rimu v „hotel du quirinal“ z odličnimi italijanskimi učenjaki; tudi Moltke je bil z njim. Mommsen je naredil napitnico, v katerej je žaljivo rekel, da Italijani znanostno ne napredujejo, ker so leni, Francozje pa površni, tako, da le nemško učenjaštvo še nekaj velja. Italijanski bivši minister Sella je grobemu nemškemu gostu odgovoril, da so Italijani opustili svoj „dolce far niente“ in da se ne sme tudi o propadu francoske znanosti govoriti, ker znanost je mejnarodna, internacionalna. — Rimski list „Fanfulla“ pravi o vsem tem tako-le: „Kadar bomo zopet kakovega Nemca povabili h kosilu, deli mu bodemo pod servijeto pismice rekoče: „Gost je naprošen, hišnemu gospodarju ne govoriti kakšnih grobosti.“ — Francoska „Opinion Nationale“ pak konstatira, da isti Mommsen in

drugi nemški učenjaki francoskim profesorjem strašno priliznena pisma pišejo, kadar jih za svet in poduk vprašujejo, torej so dvojezični ljudje. — Praška „Politik“ z opravičenjem pravi na vse to, da je vendar razumno zakaj mi Slovani ne maramo germanizma, če se Nemci na neutralnih italijanskih tleh tako obnašajo, ker so pri nas Slovanih, kjer menijo, da so na osvojenih tleh, še predrznejši.

Dopisi.

Iz Maribora 7. maja [Izv. dop.] Tukajšnje učit. društvo za mariborski okraj je pri svojem 4. rednem shodu, katerega se je udeležilo tri in dvajset udov, (mnogo več jih morda itak nij), izreklo, da ne odobruje poročevalčevih „izjav, kar se tiče politično-nacionalne opazke“ v št. 6. „Slov. učitelja“. To je hvala bogu jasno govorjeno, ter bi ne trebalo nobenega komentara, ako bi „Sl. učit.“ razven učiteljev većinoma tudi drugi narodnjaki čitali. Mislim tedaj, da je dobro, ako se i v „Slov. Narodu“ priobči, če se gore spomenuto društvo ne odobruje. — G. predsednik istega društva je namreč enók govoril o tem: „Was thut den Lehrern dieses Bezirkes am meisten not?“, ter je mej družim rekel „značajnost v vsakem oziru“. Dopisnik „Sl. učit.“ pa je temu izvrstnemu izreku usmelil se sledeče izjaviti: „to bi si naj dobro za ušesa začrhnili g. Golob (starši) in drugi Wretzljanci recte nemčurji“. — Je-li ta opazka v pedagogičen list spada, o tem se nečem prepirati, vendar rečem: zavirite v nekatere tečaje graške „P. Zeitschrift“, in našli boste mnogo tega kar ne spada v pedagogiko, pač pa napada slovensko narodno učiteljstvo. Hic Rhodus, hic salta! Se ve da, kar nemčurjev „Brüderi“ Nemci a naši sovražniki in tlačitelji počinjajo, to je vse pedagogično. Pedagogično je na pr. to, da je v radvanjskej Brandstetter-Wretzlowej šoli nemški, ter „skoz in skoz nemški“.

Po gori navedenej izjavi pa je tudi značajno, ako slovenski učitelj volilec voli Slovenec nasprotnika, ter se s Švabi in nemčurji brati. Da, lepo je, kdor zgodovino zna ter vé, da je na pr. pri Špartancih največja grdoba bil uže tisti, ki je pred sovražnikom domovine samo bežal, a kaj še le onaj, kateri je lastno kri izdal kakor Efijaltes. Društvo nadalje želi, da bi se v „Sl. uč.“ jemale „strogo le pedagogične obravnave.“ Po tem na-

je prišel s krošnjo suhe robe na hrbtu v Zagreb, se je tukaj nastanil, in denes broje njegovi sinovi na sto tisoče premoženja. Jaz poznam v Zagrebu četiri take firme. Mej inteligencijo je še mnogo Slovencev mej uradniki, in mej profesorji srednjih učilišč. Redka je gimnazija na Hrvatskem in Slavonskem, kjer ne bi vsaj jeden Slovenec mej profesorji bil, na vseučilišči pa še zmirom nij nobenega.

Tretji element zagrebškega prebivalstva so Nemci. Nemec se nikjer rajši ne naseli, nego mej Slovani. Pa da je celi človeški vek mej njimi on se ne bo asimiloval. Zagrebški Nemci so bili pa pod Bachom stožer germanizacije, in še denes jim „krobot“, nij po volji, dasiravno mej „kroboti“ stanujejo in od „krobotov“ žive. Če bi hrvatski politični odnošaji taki bili, kakoršni so po Slovenskem, bi naši Nemci ravno tako samopašni in aroganti bili kakor pri vas. „Mit Pinkel am Puckl“ privandra v deželo in kjer se mu dopade, od tam se ne da več odpraviti, dasiravno je

pri njemu doma vse lepše. Zagrebški Nemci so navadno obrtniki. Največ je mej njimi krojačev in črevljarjev. — V Zagrebu nij toliko Nemcev, kakor se vidi. Tujec, ki bi po nemškem govoru po ulicah sodil, da so vsi ti nemški govoróči ljudje, Nemci, bi se jako zmotil. Judi v Zagrebu vlada še zmirom tista napaka, kakor v Ljubljani, da domači ljudje mej soboj nemški govore. Pravi križ v tem pogledu je z ženskim spolom. Konstatovati se pa more, da se mej mlajšimi gospodičinami, ki so uže nove šole obiskavale skoro niti jedna nemška beseda ne čujo.

Jaki faktor v zagrebškem prebivalstvu so judje. Ta ljud se je začel v Zagrebu množiti, da je strah. Ne samo, da so judinje za 50 % rodnejše, nego naše žene, priseljeva se zlasti iz Ogerskega vedno več inostranih judov ne samo v Zagreb, nego sploh v vse jugoslovanske pokrajine. Zagrebčane je začelo to množenje judovstva vznemirjevati. V malih letih so najlepše hiše in največje palače v nji-

hove roke prišle, in ta proces prehajanja krščanskega premoženja v judovsko last, gre vedno naprej. V vseh naših denarnih zavodih oni gospodujejo. Če bo tako naprej šlo, kakor denes gre bo nazadnje zagrebški jud vse zagrebško premoženje v svojo oblast dobil.

Gledé veroizpovedi je Zagreb precej šarast. Tu so katoliki jedne in druge sorte: rimski in bizantinski, ali kakor se mej soboj lepo pitajo Šokci in Vlahi. Judov je tudi dvoje sorte: oni so, ki so uže začeli šunke jesti, in katerih rabinar klubuk nosi, ti se mlade jude imenujejo, — drugi so pa, ki še zmirom goščino maščo jedo, in katerih rabinar kapo nosi, ti so stari judje. Protestanje imajo svojo cerkveno občino in svojega pastora. Občino vzdržava Gustav-Adolf-Verein. Take protestantovske občine po slovanskih deželah so ob jednim misijoni prusizma.

Denes ima Zagreb 22.000 prebivalcev, ter se je začel novejši čas naglo širiti. —a—

činu bi morda „dopisi, šolske novice in drobne, premembe“ i. t. d. morali povse izpuščati se, ker to vendar niso „strogo ped. obravnave,“ ali ka-li? Vsi ljudje vse vedó, in kedo hoče pedag. slov. list izdavat, ta naj ide v Maribor vprašat „Wretzljanskih učiteljev.“ Vi, gg. Ljutomerčani in drugi národní učitelji, ki želite v slovenskih učilnicah na slovenski zemlji slovenščino (kakor je i pravo), vi, pravim, pa se le skrite v krtove luknje, ker ne znate one pedagogike, katera veleva „kjer te ne srbi, tam se ne čohli“ t. j. pusti nemúrje v miru božjem, naj gospodujejo, kako jim drago, makari nam kitajščino vpeljajo v národne šole.

Sicer pa jaz menim tako, da se v listu, koji ima v prvej vrsti obravnavati vse kar se tiče národnega učiteljstva, polnim pravom ter sine ira et studio zabilježijo one kukavice, katere národ svoj izdajajo. „Najpedagogičneje“ pa bi se ve da bilo, če bi si je bratje „Švabi“ v „Oberštirko“ vzeli, kamor itak spadajo, ter bi mi Slovenci razučiteljev ne imeli, kakor je n. pr. v radvanskej šoli g. Jager in tudi drugde.

Slovenski učitelji pa in naš list „Slov. uč.“ bilježimo se i nadalje marljivo imena tistih, katerim je alfa in omega pedagogike samo „švabščina —, in sicer prvič radi tega, da se uže sedaj bolje poznamo, in drugič, da se tem izdajicam uže sedaj priredjuje primerno plačilo v boljših časih, kateri i nam Slencem enóč morajo priti!

Iz Idrije 6. maja. [Izv. dop.] Tri leta so pretekla, tri osodepolna leta! Naš župan g. Perlič je dokaj prestal mej tem burnim časom, dostikrat se je pokesal, zakaj je zasedel prostor, kateremu nij bil kos, — nij smel biti, kajti stranka, ki mu je pripomogla do izvanredne časti mej rojaki, stranka, koja se vzdržuje z nepoštenimi sredstvi na krmilu, zahtevala je od njega hudo, prehudo povračilo. — G. Perlič, sicer dobra dušca, je moral plačati županovanje sè svojo samostojnostjo. On nij bil vse tri leta niti trenotek sloboden, neodvisen v svojem morda in gotovo kedaj zdravem mišljenji; hoté, nehoté se je moral udati kakor suženj mogočnemu glasu svojega patrona in le najmanjšega ugovora si nij smel dovoliti mož, ki je vendar nekoliko izkusil po svetu, ki si je pak žalibog po svojem vedenji dal spričevalo, da je izvrstno dresiran v prav turških poklonih. Mi smo uže pred tremi leti opominjali volilce, naj se varujejo take volitve, toda glas naš je bil glas vpijočega v puščavi. Za poskus, je rekel takrat marsikdo, naj ga volim, ali ta poskušnja se nij obnesla. G. Perlič nij opravičil niti zaupanja, ki so ga njegovi privrženci stavili vanj.

On je bil smelo orožje Lipold — Onderkovo!

Ta dva moža sta pa najnepri ljubnejši osobi v Idriji, (mi to posebno poudarjamo in vas prosim g. urednik, da nam tega stavka ne črtate), njuno ime izgovarja naš revež rudar vedno in vselej z nekakim grozovitim srdom in bere se mu na čelu, kako hvaležen bi bil onemu, ki bi oprostil mirno Idrijo teh dveh turških src. — Človek si kar misliti ne more kako iznajdljiva sta moža v kratenji naših pravic! In to menda le radi tega, ker je prebivalstvo naše prekrotko, prepotrpežljivo. S polno pravico bi smel povračati Skakespear-ove besede na naše mesto: „Kjer so volkovi tam so ovce“. — Če sta pa pokro-

vitelja g. Perliča taka besna krvoloka, torej od slehernega sovražena, potem nij misliti, da bi človeška narava ljubila ono bitje, ki je pravi „Ebenbilb der Tyrannen“.

Zatorej je menda g. Perlič tudi uže prišel k spoznanji, da bi pri bodočih volitvah meseca junija propadel, ko bi še kandidiral, njegova stalna deviza je sedaj! „Bog mi daj jedenkrat odložiti ta posel!“ Mi mu radi verjamemo, da je sit vsega dela, ker se mu celo stare babe posmehujejo, da je sam taka baba, ali mislimo vendar, da, ko bi se mu zapovedalo v svetu nehumanih dumvirev, še kandidirati, bi se on zopet vzpostavil blamaži, ker pomniti je treba, da letos uže sedaj govore volilci o volitvah i da je njihov sklep trden: na vso moč delati proti Lipold — Onderku. Potreba je pak letos tudi silnejša, kakor kedaj, zgodaj se pripravljati na boj, ker imamo letošnje leto tudi volitve v deželni zbor in ker g. Onderka uže sedaj aspirira na kandidato za deželnega poslanca, kakor se je razvidilo iz njegovega govorenja z nekim tukajšnjim kupcem v „štibelcu“. Kajti kaj družega pomenijo besede: „Es ist eine Schande für Idria, dass man nicht aus eigener Mitte einen Mann als Kandidaten aufstellt“. — Za denes naj si blagovoli g. Onderka le to zapomniti, da imamo pač v svojej sredi moža, ki je sposoben za ta posel, ampak on je naroden in se lahko v spanji meri z Onderkovimi vednostmi in zmožnostmi.

Iz Tržaške okolice 2. maja [Izv. dop.] Kakor sploh vsi Slovani zatirani smo morda še mnogo več kot drugi, mi tržaški okoličani, zatirani od mestnega magistrata, svetovalstva, deželnega zbora tržaškega in zdaj še celo od druge strani. Žalost in nezadovoljnost se je urinila v srce zvestih okoličanov, ko smo slišali, da vladni komisar je močno podpiral v IV. seji tržaškega deželnega zbora odborov predlog nove postave za razširjenje mesta. V 3. seji je laški zbor jako bičal vlado, ter sklenil resolucijo na ministerstvo o večjej avtonomije laškej. Nič nij hasnilo niti upiranje vladnega komisarja niti protivno glasovanje patrijotične stranke proti tej resoluciji. Vlada bi bila lahko zapomnila si, kako so jo Italijani podajali. Drugi večer pa, kjer je šlo zato okolico škodovati, ter mestu večjo moč izročiti, da bodo Lahi ložje mogli zatirati slovenščino se je vladni komisar s svojo protivniško stranko združil proti nam okoličnim Slovencem. Zato so na galariji vladnemu komisarju za njegovo podpiranje italijanske težnje močno ploskali, ter s tem udarce prejšnjega večera gladili. To je res čudna sprava! S kom pa se hočemo mi okoličani združiti? Z Italijani gotovo ne moremo kakor je bilo nekako v „Edinosti“ čitati.

Na vprašanje nekega Italijana, kako bi se okolica, kjer se govori slovenski jezik strinjala z zjedinjeno Italijo, kar naši Lahi žele, odgovorili smo mu, da rajši si želimo umreti, nego pod zjedinjeno Italijo biti. Mi smo rojeni in tudi hočemo umreti slovenski Avstrijci, a žalibog da naša zvestoba se nam tako plačuje! Leta 1868, ko je mala drhal mestnih rogoviležev hotela z vstajo kramolati. mi smo precej z orožjem v roci branili postavnost in red zoper takemu rogovilenju; pa zato smo bili izpoznani kot taki, da bi mi nemir delali, lahoni so precej, napravili prošnjo, naj se nam orožje vzame, naš bataljon razpusti; in prošnja je bila vslišana, ter od tistega časa naprej nam Lahi vedno

bolj naše pravice krajšajo. Odpravili so proč naše župane, na njih mesto so postavili hude lahone, slabše nego so turške paše. Potem so začeli obravnavati v deželnem zboru postavo za razširjenje mesta na škodo okolice. Vlada je spoznala škodo okolici, zato jim je njih predlog dvakrat odbila, v tretje pa jih podpira! Z volilno to reformo nameravajo nam iz mestnega deželnega zbora vzeti še teh 6 poslancev, ki zastopajo našo slovensko okolico.

Italijanske šole nam v okolico urivajo, ter slovenske namerjavajo uničiti, slovenskega uradovanja nam nečejo dovoliti, dasiravno je v okolici tretjina prebivalcev, ki laškega jezika čisto nič ne umeje. Zakaj pa je §. 19. potrjen, ali je za vse narode? Naj se ga predružači tako, kakor je v resnici veljaven. Če je samo za malo druhal Italijanov, ki čez mejo v Italijo škilijo, a nij za nas Slovence, zveste državljane, potem pa vsaj povejte da vemo!

Da Lahi dosežejo laglje svoj namen, uničiti slovenski značaj okolice, sklenili so, kakor uže rečeno, načrt o razširjenji mesta. To samo, da bi laški meščanje potem mej sebe dobljene slov. okoličane majorizirali. Združili bi se po tem zakonu k mestu vsi boljši deli nižje okolice, dasiravno so velike njive in kmetske hiše vmes. Ali je pravično, da bode kmet od lastnega moral davek plačevati, ter mu bodo prišli grozdje še na trti popisovat in cenit? — Drugi del zgornje okolice pa, ki je več pasiven, bodo tudi tako vladali kakor je njih namen.

Pa pri vseh laških nameravah, mi se bomo vedno bolj združevali, čuvali in terjali brambo svoje narodnosti in vse pravice. Čem več nas bodo zavirali, temveč bomo delavni.

Visoka c. kr. vlada pa naj blagovoli pred ko omenjeni načrt postave presvetlemu cesarju v potrjenje predloži, natančno pretresovati naš protest proti tacemu razširjanju mesta, kakor ga je sklenil deželni zbor.

Domače stvari.

— (Slovensko gledališče.) Zadnji dve slovenski predstavi, v soboto in v nedeljo, — prva na korist gospd. Namretove, druga gospoda Kajzela, nijsti imeli jednacega vspeha. Gospodičina Namretova je bila po neprilicnem slučaju prisiljena preložiti predstavo od srede na soboto, in ta dan je bil našemu gledališču še vedno neugoden. Želeti bi bilo tej pridnej igralki gotovo najboljšega vspeha, pa z osodo se človek zastonj bojuje. Predstava, ki je imela bolj muzikalni značaj vršila se dobro in gladko. V igri „Jeden sluga in dva gospoda“ pripada glavna zasluga gospodu Kajzelu in njegovemu humoru. Gospod Kocélj je bil malo zamišljen. Opereta „Čarobne gosli“ izvršila se je gladko in brez hibe; posebno gospodični Namretovej gré prva hvala za korektno in pridno izpeljavo svoje naloge. Isto g. Odijevej; g. Trnovec pak nij bil na svojem mestu, in njegov v tacih nalogah nič menj nego vplivni glas je deloma kazil celotni vtis. — Na korist g. Kajzela igrala se je „Doktor Faustova kapica“ pred razprodanim gledališčem. Tudi ta večer je beneficijant, kateri je prejel na odru mej burnimi pozdravi občinstva dobro izmišljeno darilo, razvil vso natorno moč svoje komike pred hvaležnimi poslušalci. Galerija je imela dober večer — in kedo bi jej ga ne privoščil! Gospod Jeločnik, marljivi in požrtvovalni prostovoljec na našem odru, nasto-

pil je ta večer zadnjikrat v tej sésiji, in prejel mej občnim glasnim priznanjem lep venec. Prihodnja in ob jednom zadnja letošnja predstava bode v nedeljo na korist priljubljene gđ. Podkrajškove, — na katero pak menda nij treba še posebno opozoroviti našega občinstva. Predstavljala se bode znana igra „Cvrček“.

— (Prve letošnje črešnje) iz Vipavskega dobljene smo videli tu v Ljubljani zadnjo nedeljo. Pri nas se slane bojimo, Vipavci uže črešnje zobljejo!

— (Vreme.) Kakor navadno naznanili so se „trojaci“ — ledeni možje z mrazom v mesecu maju. Tri dni uže pri nas dežuje neprenehoma, in če pogledamo z okna na lepo razvito kostanjevo cvetje, podučuje nas mrzel veter, prihajajoč od severa, da je še vedno opasno na nežno pomladno cvetje, da ga ne zakrije — sneg. Pri nas v Ljubljani ga hvala bogu še nemamo nekoč po Gorenjskem pak tudi okoli Postojne in na severovshodu proti Štajerskeji je kakor se nam poroča, v nedeljo uže pobelil zelena polja. Po brzozavljenih meteorologičnih poročilih ne dajo jako jednakomerno nizki stan barometrov po celej Evropi nič upanja, da dobimo kmalu lepše dneve. V severu stoji barometer najvišji, v jugu pa najnižji, in vsled tega bode po srednjej Evropi prihodnje dni še vedno padal.

— (Drago spanje.) Iz Trsta se nam piše: Mej grešnim tržaškim svetem živi neki posestnik, ki ima malo ali pa nobenega posla in ki zdaj spomladi hodi vsako po polu dne gori proti „gozdiču“ pit Gambrinov sok. Tudi v petek je mož to „špogal“. Vsede se z nekaterimi znanci okolo mize, kramlja ž njimi, pije, pije nekoliko meric penaste pijače in v sredi zelenja se čuti tako srečnega, da zadremlje. Dolgo je spaval in bog vedi, koliko lepih rečij se mu je sanjalo. Naenkrat ga trese grčava roka, češ: „Gospod, dejte, dejte vstati ter iti domov, ura je uže najst“. — Tako je govoril vrtnar, ki je gostilnico zaklepal. Jednajst! Dolgo borivši se z Morfejem, vstane zadovoljni človeški sin, pogleda bistro okolo, a vse je zavito v črni plašč noči in prijateljev nij nikjer. Pa kaj ko bi samo prijatelj ne bilo! Zginila je tudi — ah, zemlja, zakaj se nijsi odprla — zginila je tudi ura, verižica in listnica. Naj zgine ura, naj zgine verižica — srebrni ste bili obe — toda v listnici je bilo 406 gl. avstrijske veljave ali teškote. Gotovo tega srečnega človeka še nobeno spanje nij toliko stalo.

— (Iz Krasa) se piše „Soči“, pretečeni četrtak bila je zbirka (rekrutacija) novincev v vojake pri c. kr. okr. glavnstvu v Sezani v kojoj se je mnogo čvrstih i krepkih junakov potrdilo. A žalibog kakor vedno, tako tudi isti dan nij minul brez tepeža. Znani na glasu lokavski i štorški krvoloki, so se kaj spretno pozdravili s koli, tako da so v rudeči barvi svoja oblačila domov nesli. Žalostni nasledki! Kam bomo prišli? Vedni tepeži vedni uboji . . . Da ipak mojega mnenja ne zabim, dostavim, česar sem v sri Krasa slišal. „V Sezani je jeden megleni polž, kateri je hotel svojo srečo poskusiti na daljnem potu; tedaj se je napotil na jeden drv, na katerega je celih sedem let „marširal“, češ, da pride do cilj in konca. A bila mu je sreča nemila, po sedemletnem „aužiranju“ ozrevši se nazaj, pade. — O joj, ti uboga

žival! Kaj bi rekla ti mehkužna šofa, ki pometiš z dolgo jadro belo cesto, komu tiče jednako?“

Poslano.

V številki od prošlega petka čita se v Vašem cenjenem listu, da se je v Trstu v kadetskeji šoli ustrelil neki H., rodom Slovenec. Ker je moja rodbina zaradi tega brzozavila v Trst in se tudi od družih stranij povprašuje, da-li ona žalostna črka znači moje ime, molim Vas, da izvolite v svojem cenjenem listu objaviti, da sem popolnem živ in izredno zdrav in da mi dosedaj še nij prišlo na um, da bi tratil strelivo na škodo svojemu življenju.

Sprejmite izraz odličnega spoštevanja!
V Trstu 6. maja 1876.

Hostnik.

Franjo Železnikar,

krojač v Ljubljani, (128—1)
naznanja čestitemu p. n. občinstvu, da se je preselil v **Kio čitavnice** v poštnjej ulici, ter prosil, da ga tudi tukaj z mnogimi naročili počasti

„Antigona“,

žalostna igra v petih dejanjih se sedaj dobiva tudi v bukvarnicah in sicer jo imajo na prodaj po 35 kr.: **Giontini v Ljubljani, Vokulat v Gorici, Leon v Celovcu, Schimpf v Trstu, in založnik J. Križman pri sv. Ivanu poleg Trsta.** (130)

Tujci.

7. maja:

Evropa: Jaklič iz Beljaka. — Noli iz Celja. — Luka iz Gradca.

Pri slova: Rosenberger iz Dunaja. — Seidl iz Kočevja. — Jaklič iz Gorenjskega. — Andr anič iz Bukari. — Brauninger iz Gorice. — Klein iz Kočevja.

Pri mali: Teuling iz Celovca. — Laupert iz Frankobroda. — Welš iz Prago. — Gay iz Angleškega. — Neudorfer iz Dunaja. — Urbančič iz Turna. — Telkl iz Dunaja. — Jeleneč iz Dunaja.

Dunajska borza 8. maja.
(Kursno tedenskišno poročilo.)

Enotni št. dolg v bank vrsti	66 1/2	45	kr.
Enotni št. dolg v vrhu	70	30	
1860 št. posojilo	110	80	

Akije narodn bank	861
Kreditne akcija	138
London	119
Napol.	9
C. k. cekini	5
Srebro	102
	30
	80
	54 1/2
	70
	80

15. Mai d. J.

worden von dem unterzeichneten Bankhause Verkauften entgegengenommen für die Ziehung der 2700en von der Regierung genehmigten und mit dem gefamten Staatsvermögen garantierten Geblotterie.

Dieses bestricht aus 81,500 Originalloosen und 43,400 Gewinnen. Sammtliche Gewinne werden innerhalb einiger Monate in 7 Abtheilungen entschieden und betragen zusammen

7 Million 771,800 Reichsmark.

Der Hauptgewinn beträgt ev.

375,000=218,750

Reichsmark.	Gulden ö. W.
1 à 250,000	7 à 12,000
1 à 125,000	11 à 10,000
1 à 60,000	26 à 6,000
1 à 40,000	55 à 4,000
1 à 30,000	1 à 3,000
1 à 25,000	1 à 2,500
1 à 20,000	200 à 2,100
1 à 15,000	5 à 2,000
	3 à 1,500
	412 à 1,200
	621 à 500

etc. etc. Reichsmark, zusammen 43,400 Gewinne.

Laut amtlicher Festsetzung kostet ein ganzes Original-Loos ö. W. fl. 3. 30 ein halbes „ „ „ „ 1. 65 ein viertel „ „ „ „ —. 83

Jeder Bestellung beliebe man den entfallenden Betrag beizulegen oder denselben per Post einzuzahlen, auch kann die Zufendung per Nachnahme verlangt werden, die Besteller erhalten sofort von unterzeichneten Firma die Originalloose mit ausführlichem Verloosungsplan — Nach der Ziehung erhält jeder Theilnehmer sofort die amtliche Ziehungsliste.

Die Auszahlung der Gewinne geschieht unter Staats Controle durch das mit dem Verkauf dieser Loose beauftragte Bankhaus

Adolph Lilienfeld, Hamburg.

Steiner. (125—2)

Izseljevanje.

Zobni zdravnik A. Paichel

usoja se svojim p. n. pacientom uljudno naznaniti, da od 7. maja naprej v (129—1)
Mali-jeveji hiši, v I. nadstropji
poleg Hradezky-jevega mosta stanuje. Ord nira pa kakor do sedaj od 8. do 12. in od 2. do 5. ure.

Na „Drenikovem vrhu“

se dobi izvrstna kava, vino, pivo, mrzle jedi itd.
Čestito občinstvo vabi uljudno
(126—2) **Alojzij Bedolo.**

Anatherinova ustna voda in zobni prašek

izdeljuje **Gabriel Piccoli, lekar na dunajskeji cesti v Ljubljani.** Tudi najboljši in najcenejši pripomoček za čiščenje ust.
1 škatljica zobnega praška . . . 40 kr.
1 steklenica ustne vode . . . 60 kr.
(13—8)

Svarilo.

Zaradi mnogega ponujanja in siljenja šivalnih strojev Howejevega sistema, udano naznanjamo s tem v korist p. n. občinstva, da mi pošiljamo na Kranjsko **naše prave Howe-jeve šivalne stroje,** kakor uže obče znano najboljše za družine in rokodelce, **izključljivo le gospodu Franju Detter-ju v Ljubljani.** Poleg vsacega pravega stroja pridajemo tudi izvorni certifikat fabrike in podpisane generalne zaloge.

The Howe Mach. Co. Limited
ravnatelj: **H. Schott.**

375,000=218,750

Reichsmark Gulden ö. W.
betragt ev. der Haupttreffer der 2700en von der Regierung genehmigten und garantierten Geblotterie, welche aus 81,500 Loosen und 43,400 Gewinnen besteht. — Sammtliche Gewinne werden innerhalb einiger Monate durch 7 Ziehungen endgültig ausgelost und betragen zusammen

7 Million 771,800 Reichsmark.

Reichsmark	Gulden ö. W.
250,000	6 à 15,000
125,000	7 à 12,000
60,000	3 à 30,000
40,000	11 à 10,000
30,000	26 à 6,000
25,000	55 à 4,000
20,000	1 à 3,000
15,000	1 à 2,500
	200 à 2,100
	5 à 2,000
	3 à 1,500
	412 à 1,200
	621 à 500

etc. etc.

Gegen Einzahlung des Betrages von: Ö. W. fl. 3. 30. für ein ganzes Originalloos „ „ 1. 65. „ halbes

verkauft das Bankhaus **A. Goldfarb**

in **Hamburg** die mit dem kaiserlichen Original-Loose und ertheilt nach jeder Ziehung an jeden Theilnehmer die amtliche Gewinnliste. Die Auszahlung der Gewinne geschieht durch die Verbindungen dieses Hauses an allen Plätzen. Bei Effectivierung einer jeden Bestellung wird der ausführliche Verloosungsplan aller 7 Ziehungen gratis beigelegt.

Da die Ziehung nahe bevorzucht und das noch vorhandene Loosquantum gering ist, werden Bestellungen schnelligt, jedenfalls aber erbeten vor dem

15. Mai d. J.

Steiner. (124—2)